

damunt *cuidar* i *cuidar-se* 'pendre cura de'.

El canvi de *-id-* en *-i-* és propi quasi exclusivament de l'occità central i oriental com ho és el de *-it-* en *-cb-*; però així com s'ha observat que en llengua d'oc l'àrea de *-id-* > *-i-* és un poc més ampla que la del seu homòleg,⁴ hauríem de pensar que la forma *cujar*, que es troba de vegades en català antic, no deu ser un manlleu occità: «eu no-i *cug* aver per serventa, ans te vul per regina», *VidesR*, f° 252r2; també 131r2 i passim; cf. *LleuresC*, 301, § 20; «si el dit jugador guanyarà alguns diners en fe del altre, que-s *cuyg* quel dege pagar, nuyla actió ne nuyla obligació entr'ells no és ne pusca ésser», *CostiTort* (Ol., 150), «la *cujava* aver e no la pot aver ---», ib. (347); i en el poema narratiu trescentista *L'Amant, la Dona, e'l Confesor* (Rom. x, 517).

Una variant *guída* avui és pròpia d'algun poble occidental de Mallorca (Calvià, *BDLC* iv, 299) i de l'illa de Menorca («*cuidar*, tenir ànsia, esment», Ferrer Guinart, *Rond. Men.* pp. xx i 221); «s'ase m'has de deixar / que he de dur quatre mitjans / per sa caseta dels Jans, / que 's fum els *guída* a ofegar» en el poeta maonès Josep Vivó (mj. S. xviii, Camps Merc. *Folkl. Men.* i, 212).

Cogitar, variant cultista, de matís principalment filosòfic [Llull]: «fort me meravell com àngel pot saber ço que hom *cogita* en sí mateix» (*Merav.*, O. C. i, 123).

DERIV. de *Cogitació* [*Homilies*] «trencar manda lo cor per això que om se tola les males *cogitacions* e ls pecatz de si» (f° 5v5, de nou 4v22); Bernat Metge (*Somni*, Riq., 166.6); *cogitativu* (id., 190.28); *cogitador*, *cogitament*, *cogitança*; *excogitar*.

DERIV. de *cuidar*: *Cuidado* [en castellà ja S.xii, en català mot recent i mai paït] és un castellanisme intolerable i perfectament superflu, veg. supra; i no ho és menys *cuidados*: intrusos evidents, que m'horroritza témer que un dia hom defensés per malentès del que he dit abans. *Cuidador* [escr. Renaix.]. *Cuidable* [Llull]. *Cuidança* [Llull]: 'privaça, privadesa': «una donzella féu una falsa contre la regina ab qui stava, e aquella donzella havia gran *cuydança* ab lo rey, per la qual *cuydança* la regina temia la donzella, e per pahor del rey no-s gosava venjar de la donzella» (*Merav.*, NCl. ii, 136), mot que ha acabat per significar 'esment, guarda, compte, cura' a la Pna. de Cast. i que pogué contribuir en cat. a l'afermament de *cuidar* 'pendre cura' tal com en cast. hi contribuï *cuidado*. *Cuidant* 'el qui pensa' [Llull]; avui l'usen a la Noguera per als encarregats de *cuidar-se* de la tolla i les obres hidràuliques [Llotenc, 1956]. *Cuidat* m. rar per 'sospita' [S. xiv, *DAG.*]. *Cuydia* [S. xiv] no hi ha tal mot sinó grafia incompleta de *cuyndia* sense relació amb *cuidar*: *CONDÍCIA*.

Descuidar, *descuidat* [Muntaner]: «lo senyor rei anava axí parlant d'aço que veia --- e axí con lo senyor rei anava *descuidat* ---» (Casac., § 134, iv, 47.17), «axi-ns vengren *descuidats*, que-ns tolgueren tots los cavals» (215, vi, 47.15); L. d'Aversó (8.56, 98.2); «feren bones guaites --- per ço que los de la

ciutat no 'ls vinguessen damunt *descuidats*», *Tirant* [Riq., 1033, cap. 387, potser més aviat de Galba que de Martorell]; cap al mateix temps escrivia el valencià Fc. Carroç Pardo de la Casta: «hon, axí *descuyda* de la pròpia ofensa, o tu, rahó, reposes» (Rz. Calonja, *Hist. Lit. Cat.*, p. 200); «els procuradós són *descuydats*: magna est procuratorum negligentia», OPou (*ThPu.*, 139); «*descuydar* de alguna cosa, negligere ---; *descuydat*: negligens, iners ---», *DTo.*, 1640; «*descuydarse* o *olvidarse* de alguna cosa: in alicuius rei oblivionem venire; *jo me era descuydat* de respondre-li, si me-n *descuydo* a vós és de fer-me'n recordar ---», Lacav., 1695; «--- ben còmodos dintre la tartana --- a quarts de nou s'ha alçat un prou furiós vent --- lo remediari quan estiga jo ben cotxadet en lo llit --- i los demés en això tampoc *se descuidaran*», B. de Maldà (*Coll. B. V.*, 189); «*descuydat*: que s'olvida fàcilment», 1803, Belv.

En fi aquesta és una accepció que es troba a cada pas en escr. Renaix: «---Ah, mecatxo, que'm *descuydava* ---», NOLLER (*Notes de color*, 59), tant deçà com dellà els Pirineus, i que en ross. passa fins i tot a construir-se com a tr. 'oblidar': «quin afany, més d'una vegada, / quin turment i quina dolor / sus la seua galta florada / *descuidaves* amb un potó! / tan dolça i bona criatura / ---», Saisset (*Catal. d. Ross.*, 167), «sí, Mossiú: m'ha rendut aquí un servei rare! Mai ho *descuidaré!* ---», id. (id., 108); sobre l'admissió literària de les diverses accs. d'aquest mot, veg. supra. *Descuit* [S. XIII]: almenys en la locució en *descuit* 'impensadament, distretament, descuidadament': «un pastor una bèstia perdé: / en aquel bosc cercar-la ve, / a l'arbre venc tot en *descuyt* / e atrobà aquell bell fruit», *Set Savis* (v. 794); el substantiu *descuit* com a nom d'una peça de vestir femenina (potser un matiné o negligé): «COSES DE DONES --- faxa o cartó per als pits --- *descuyt* o manteta: anabolagium; mantell --- faldilles ---», OPou, *ThPu.*

Entrecuidat 'suspicaç' [c. 1385, Eiximenis]: «deu de tots punts ésser *entrecuydat*» (*Terç*, f° 338v); *entrecuidament* 'astúcia, fallacitat, segona intenció' [id.] «ara conec que N. Senyor m'ha punit fort justament, car tot mon *entrecuidament*, ab què he acostumat d'enganar los altres, és hui confós e aturat per una bèstia ignorant», *Dotzèn* (NCl. vi, 82).

Ultracuidat 'soberg, menyspreador, negligent d'altri' [S. XIII]: «si dos ffrares o més seran ensemps e la un d'èls se portarà *oltracuydadament* contra altre fratre, no'l deu diffamar ni al poble ni al prior, mes primerament lo castic per sí meteys», en unes normes dels Templers (l'original llatí de les quals és de 1201-4; MiretS, *TemplH*, p. 544; ex. del *Llibre de les Dones* d'Eiximenis, i dels *Eximplis e Miracles*, *DAG.*). Mot comú amb les llengües romàniques del N.: occità ant. *oltracuidan*, -dat «outrecuidant, téméraire; excessif, qui passe les bornes», *oltracuidamen*, *oltracuit*; fr. *outrecuidant*, *outrecuidance*; it. antiq. *tracotanza*. En català no és rara una variant alterada (fonèticament) *altrecuidat*, -ança. *Ultracuidament* [segle xv, *DAG.*]. *Ultracuidança*: «memòries evocades